

Pestprotocol Basisschool De Toermalijn

Als pestgedrag niet adequaat aangepakt wordt kunnen kinderen de conclusie trekken dat slachtoffers verdienen wat ze krijgen, dat macht belangrijker is dan rechtvaardigheid en dat volwassenen niet goed voor kinderen zorgen

November 2016

Inhoudsopgave

INLEIDING	Pagina 3
Wat is Pesten? Het doel en status van een pestprotocol Rol van de geledingen	Pagina 4
Lichamelijk en geestelijk geweld Preventie Signalen	Pagina 5
AANPAKKEN VAN PESTGEDRAG 5 SPORENPLAN Mogelijke acties	Pagina 7

Inleiding

Stel je eens voor; een school waar jij je thuis voelt, waar respectvol met jou en anderen wordt omgegaan en waar je prettig kunt werken spelen en leren. Er worden veel kinderen gepest op school. 4 % van de kinderen op de basisschool geeft aan meerdere malen per week gepest te worden. Dat is in elke klas wel één kind.

Pestgedrag beschadigt mensen en leidt tot een onveilig leerklimaat in het algemeen. Kinderen kunnen er de rest van hun leven last van blijven houden. Denk dus niet te lichtzinnig over pesten! Ook de pester kan zich sociaal negatief ontwikkelen, zeker als zijn gedrag getolereerd wordt door ouders of leerkracht. Het gevolg is dat dit op latere leeftijd kan leiden tot crimineel gedrag.

Pesten komt in verscheidene vormen voor.

- met woorden
- lichamenlijk
- door achtervolging
- door uitsluiting
- door stelen of vernietigen van spullen
- door afpersing
- digitaal pesten

Het zorgen voor een respectvolle omgang met elkaar, een veilige omgeving op scholen verkleint de kans op pesten. Om pesten te stoppen is het creëren van commitment in het schoolteam ten aanzien van afspraken rondom pesten noodzakelijk.

In de gedragscode van SKOEM zijn afspraken vastgelegd om duidelijkheid en houvast aan alle partijen te bieden.

Wat is pesten?

Pesten is een probleem, de school heeft een inspanningverplichting.

Binnen het kader van de Arbo-wet is de school verplicht beleid te voeren dat medewerkers en leerlingen beschermd tegen agressie en geweld. Pesten kan gezien worden als een verschijningsvorm van fysiek en/of psychisch geweld. Goed beleid kan het pesten met 30% verminderen.

Het op systematische wijze toepassen van lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld door een of meer leerlingen ten opzichte van een klasgenoot die niet (meer) in staat is zichzelf te verdedigen. (definitie volgens Bob v.d. Meer)

Bij pesten is er sprake van een ongelijke machtsverhouding. De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen, vernederen, kwetsen of buitensluiten. Het gepeste kind voelt zich eenzaam, verdrietig, machteloos, onzeker en bang.

Pesten is een lastig probleem omdat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt.

Het doel en status van een pestprotocol

- Het bevorderen van een goed pedagogisch klimaat, waarbinnen alle betrokkenen zich prettig en veilig voelen.
- Het bijdragen aan preventie van machtsmisbruik in de ruimste zin.
- Het bevorderen en bewaken van veiligheids-, gezondheids-, en welzijnsaspecten voor alle mensen bij hun werk op school.
- Het bewaken van de privacy van alle betrokkenen.

Dit protocol is **geen definitief document**. Op basis van wettelijke voorschriften, maatschappelijke ontwikkelingen of voortschrijdend inzicht kunnen er aanpassingen plaatsvinden

Rol van de geledingen

Binnen de school hanteren de verschillende geledingen (directie, leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen), respect voor elkaar als algemeen uitgangspunt. Het op respectvolle wijze omgaan met elkaar vormt de basis van alle relaties. Als relaties onder druk komen te staan door het ontbreken van dit respect kan er een vertrouwensbreuk ontstaan. Een dergelijke vertrouwensbreuk kan verregaande consequenties hebben. Voor personeel kan dit leiden tot berisping,

schorsing of ontslag, voor hulpouders tot beëindiging van de samenwerking, het ontzeggen van de toegang en/of het uiteindelijk verwijderen van hun kind(eren), voor de leerling tot schorsing of verwijdering.

Lichamelijk en geestelijk geweld

Bij dit onderwerp hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Zowel binnen als buiten de schoolpoorten wordt iedere vorm van lichamelijk en/ geestelijk geweld, zowel door volwassenen als door kinderen afgekeurd. Onder geestelijk geweld verstaan we in deze context serieuze vormen van bedreigingen, kleineren, pesten en uitschelden.
- Vanaf dag één is ons onderwijs erop gericht problemen op te lossen zonder hierbij geweld te gebruiken.
- Van ouders verwachten wij dat zij dit uitgangspunt onderschrijven. Ouders die hun kind stimuleren problemen op te lossen doormiddel van fysiek geweld, plaatsen hun kind in een moeilijke situatie en kunnen hierdoor een vertrouwensbreuk met de school veroorzaken.

Preventie

Wij vinden dat we er alles aan moeten doen om kinderen die een groot deel van hun tijd op school doorbrengen, een zo veilig mogelijke omgeving te garanderen. Met interactie, instructie en klassenmanagement scheppen we de voorwaarden voor een pedagogisch klimaat waarin elk kind tot zijn recht komt. Als we daar stap voor stap verbeteringen aanbrengen werken we ook aan veiligheid.

Wij willen alert zijn op pestgedrag en actie ondernemen. Kinderen moeten leren om met elkaar om te gaan. Als er gepest wordt volgen we de procedures van het protocol.

Signalen

Hoe kom ik er achter of er sprake is van een pestprobleem?

Een kind dat gepest wordt, zal dit niet snel aan ouders of aan de leerkracht vertellen. Het voelt zich beschaamd. Een kind dat gepest wordt, is vaak niet populair en het kind voelt dit als een tekortkoming. Soms kan het ook zo zijn dat een kind niets zegt, omdat het denkt dat het probleem dan alleen maar groter wordt. Het is daarom belangrijk dat pesten en pestgedrag snel wordt gesignaleerd.

Neem aanwijzingen van ouders en leerlingen daarbij serieus. Pesten moet door alle partijen als probleem worden gezien.

Opvallende signalen kunnen bijvoorbeeld zijn dat het gepeste kind:

- niet graag naar school komt
- vaak hoofdpijn of buikpijn heeft
- verminderde schoolresultaten
- blauwe plekken
- spullen die “kapot gaan” of “kwijt” zijn
- zij lijken weinig vrienden te hebben, zijn vaak alleen
- angstig en onzeker maar ook prikkelbaar zijn
- zij zien er bang en neerslachtig uit
- zij worden als laatste gekozen
- overdreven clownesk gedrag
- bepaalde kleren absoluut niet meer aan willen
- zij proberen dicht bij de leerkracht te blijven (in de klas en buiten de klas)
- afkoopgedrag: geld en snoep of het maken van huiswerk voor de ander
- andere leerlingen geven signalen dat een kind gepest wordt.

Opvallende signalen van de pester kunnen bijvoorbeeld zijn:

- ze zijn fysiek vaak sterker dan gemiddeld kind
- ze hebben grote behoefte te overheersen en hun zin te krijgen
- ze zijn vaak tegendraads/ brutaal naar volwassenen toe
- vaak hebben ze een positief zelfbeeld
- ze intimideren kinderen en sluiten ze buiten
- meisjes pesten op een subtielere manier dan jongens

Wat wij doen?

Om te voorkomen dat er zich pestgedrag gaat ontwikkelen willen wij als team in de school een veilige omgeving realiseren door:

- samen opstellen en bespreken van klassen/schoolregels.
- deze regels als gehele team op eenzelfde wijze interpreteren en er naar handelen, in de klas, op het speelterrein, in de gymzaal en tijdens buitenschoolse activiteiten.
- ouders hiervan tijdens de info-avonden op de hoogte te stellen.
- op website vermelden dat voor pesten op onze school geen plaats is.
- Om de sociaal emotionele ontwikkeling van alle leerlingen van groep 3-8 te kunnen volgen, vullen de leerkrachten 2x per jaar (okt./nov. en mrt./april) de SCOLL- vragenlijst in. De leerlingen van groep 6-8 vullen deze eveneens 2x per jaar in. De leerkrachten van groep 1 en 2 vullen “Kleuterpleinlijsten en Kijklijsten” in.
- 1 keer per jaar organiseren wij voor groep 5 een weerbaarheidscursus door externe deskundigen.

Aanpakken van pestgedrag volgens het 5 sporen plan (Bob van der Meer.)

- 1. Hulp bieden aan het kind dat gepest wordt.**
- 2. Aanpak van het gedrag van het kind dat pest.**
- 3. De middengroep , meelopers (rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem.**
- 4. Steun aan de leerkracht.**
- 5. Contact maken met de ouders**

Mogelijke acties zijn:

Ad 1. Hulp bieden aan het kind dat gepest wordt:

- De leerkracht probeert de leerlingen begrip en respect bij te brengen voor ieders eigenheid. "Ik ben ik, en jij bent jij en dat mag!"
- De leerkracht probeert samen met het kind zijn gevoel van eigenwaarde terug te laten vinden.
- Bespreekbaar maken door naar het kind te luisteren en zijn probleem serieus te nemen.
Melden is geen klikken!!
- Het kind zelf mogelijke oplossingen laten zoeken (oplossingsgericht gesprek)
- Samen met het kind werken aan oplossingen (e.v.t. begeleid gesprek tussen pester en gepeste)
- Zorgen dat het kind zo nodig deskundige hulp krijgt. Bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om sociaal vaardiger te worden. Oppassen dat we het kind niet de schuld en het gevoel geven de situatie niet aan te kunnen. Het kind moet weten dat ook de pester sociaal vaardig gedrag moet leren.
- Zorgen voor follow-up gesprekken.

Ad 2. Aanpakken van het gedrag van het kind dat pest:

- Stelling nemen als leerkracht(team). Straffend gesprek omdat hij geen veiligheid heeft geboden. Een passende straf geven in relatie tot het pestgedrag. Stel grenzen en verbind daar consequenties aan: Als dit... dan dat...
- Probleemoplossend gesprek met het kind. Mogelijke oplossingen laten zoeken en afspraken maken. Het kind moet leren wat pesten voor een ander betekent. Zich leren verplaatsen in de gevoelens van de ander. (e.v.t. begeleid gesprek tussen pester en gepeste)
- Werken aan de oplossingen en afspraken nakomen. Werken om zich aan regels te houden.
- Het kind te leren om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.(sociale vaardigheidstraining)
- Zorgen dat het kind zich veilig voelt; Leg uit wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.
- Zorgen voor follow-up gesprekken

Ad 3. Het mobiliseren van de middengroep:

- De leerkracht probeert het invoelende vermogen van de pester en de zwijgende middengroep te vergroten.“Als jij nu eens gepest werd?”
- Met de kinderen praten over pesten en hun eigen rol daarbij (meelopers, houden het probleem vaak in stand)
- Maken van duidelijke afspraken over gedrag bij pestgedrag en controleren.
- Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de kinderen werken aan de oplossingen waarbij ze zelf een actieve rol spelen.
- Zorgen voor follow-up gesprekken.

Ad 4. Steun aan de leerkracht:

- De leerkracht meldt het pestprobleem aan de zorgcoördinator (directie) en stelt collega's op de hoogte van wat er speelt in zijn groep.
- De school/ leerkracht neemt duidelijk stelling tegen het pesten.
- Zoek indien nodig samen naar oplossingen, het pestgedrag in kaart brengen. (o.a SCOL)
- De leerkracht brengt het team op de hoogte van de maatregelen en acties die er ondernomen moeten worden.
- De leerkracht moet informatie hebben over achtergrond en signalen, gevolgen, oorzaken en soorten aanpakken van pestgedrag. Het uitvoeren van de gekozen aanpak kan gebeuren in overleg met de zorgcoördinator.
- Het hoort tot de professionele taak van iedere leerkracht dat hij werkt aan een positieve groepsvorming. Voorbeeldgedrag van de leerkracht is van groot belang. In zijn houding moeten kinderen kunnen aflezen dat wij respect hebben voor elkaar en voor alle kinderen op onze school.

Ad 5. De ouders:

- Ouders van beide partijen uitnodigen voor een gesprek. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.
- Neem de ouders die zich zorgen maken over pestgedrag serieus.
- Ouders op de hoogte houden van pestsituaties. Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- In samenwerking met school en ouders het pestprobleem aanpakken, zowel op school als vanuit de thuissituatie.
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.
- Als leerkrachten het probleem niet willen of kunnen zien of het inadequaaf aanpakken is de inschakeling van de zorgcoördinator en de directie ook mogelijk.
- De ouder kan een klacht indienen bij de klachtencommissie, die klager en aangeklaagde hoort, advies inwint bij deskundigen en het bevoegd gezag adviseert welke activiteiten uit te voeren.

**Zie verder de schoolgids en SKOEM beleidsstukken :
de gedragscode**